

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zvyšovanie vplyvu rozvojovej politiky EÚ: program zmien/Budúci prístup k rozpočtovej podpore EÚ pre tretie krajiny“

COM(2011) 637 final a COM(2011) 638 final

(2012/C 229/26)

Spravodajkyňa: **An LE NOUAIL MARLIÈRE**

Európska komisia sa 30. októbra 2011 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom dokumenty na tému

„Zvyšovanie vplyvu rozvojovej politiky EÚ: program zmien / Budúci prístup k rozpočtovej podpore EÚ pre tretie krajiny“

COM(2011) 637 final a COM(2011) 638 final.

Odborná sekcia pre vonkajšie vzťahy poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 30. apríla 2012.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 481. plenárnom zasadnutí 23. a 24. mája 2012 (schôdza z 24. mája) prijal 146 hlasmi za, pričom 60 členovia hlasovali proti a 30 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

Výbor schvaľuje a podporuje oba predložené návrhy, pripomína však, že je prvoradé, aby sa vytýčené ciele skutočne odrazili na situácii obyvateľov, ktorým je pomoc v konečnom dôsledku určená, a preto odporúča:

1.1 Organizácie občianskej spoločnosti (o. i. zainteresované organizácie občianskej spoločnosti, z ktorých každá má svoje vlastné špecifiká, odbory, družstvá, MVO alebo organizácie zamestnávateľov) by mali byť zapojené nielen do navrhovania všeobecných usmernení, ale počas celého postupu výberu projektov, realizácie a hodnotenia výsledkov, v snahe podporiť a doplniť administratívne, diplomatické a právne postupy kontroly a hodnotenia využívania finančných prostriedkov EÚ.

1.2 Zapojenie sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti, namiesto toho, aby sa s nimi len konzultovalo, by umožnilo využiť poznatky a skúsenosti vychádzajúce zo sociálnej, hospodárskej a environmentálnej reality a dobrovoľnú angažovanosť občanov, ktorých sa to týka, a zároveň zlepšiť kritériá reprezentatívnosti a demokracie – otvorenosť, rozšírenie, transparentnosť, nezávislosť (cieľ získať čo najširšiu podporu).

1.3 V tejto súvislosti sú cenným zdrojom hospodárske a sociálne rady, pokiaľ takéto rady existujú. EHSV sa spolu so svojimi rôznymi partnermi, ako sú organizácie tretieho sektora, odbory, organizácie zamestnávateľov, neustále a bez ohľadu na prekážky angažoval v tejto oblasti. Zastupoval európske orgány verejnej správy pri komunikácii s delegáciami, s ktorými bol v kontakte, či už tým, že pôsobil ako most medzi inštitúciami a občianskymi, sociálnymi a hospodárskymi organizáciami, alebo tým, že opakovane odporúčal orgánom EÚ, aby dôslednejšie dohliadali na rešpektovanie ľudských práv.

1.4 **Je nevyhnutné zabezpečiť lepšiu rovnováhu v spôsoboch konzultovania s európskymi organizáciami občianskej spoločnosti**, ako aj s krajinami, ktorým je určená pomoc. Treba bezpodmienečne zabrániť inštrumentalizácii európskej rozvojovej politiky, a to najmä tým, že sa bude dbať na to, aby prebiehali konzultácie s rôznymi neštátnymi subjektmi ⁽¹⁾.

1.5 V súvislosti s koncentráciou sektorov na vnútroštátnej úrovni je nevyhnutné zohľadniť agendu týkajúcu sa dôstojnej práce, ktorá prispieva k inkluzívnemu a udržateľnému rastu. Do politického dialógu musia byť už od začiatku zapojení sociálni partneri, aby sa rozvojovej politike zaistila demokratická podpora, ktorá presahuje vládnu úroveň.

1.6 Diferenciácia medzi krajinami alebo skupinami krajín by mala vychádzať z relevantných ukazovateľov, ako je index ľudského rozvoja vytvorený OSN, a mala by zodpovedať znižovaniu miery chudoby. V každom prípade by sa stratégia zameraná na tzv. rozvojové krajiny mala postupne prestať uplatňovať.

1.7 Európska podpora dobrej správy vecí verejných a ľudských práv (pilier programu zmien) by sa mala zameriavať na podporu takeho prístupu k rozvoju, ktorý by prihliadal na ľudské práva a ktorého hlavnými črtami by boli: účasť na politickom dianí, demokratická podpora a posilnenie právomocí držiteľov práv; systémy zabezpečujúce dodržiavanie ľudských práv založené na záväzkoch stanovených v medzinárodnom meradle; a koherentnosť politiky v oblasti ľudských práv, poskytovania podpory a hospodárstva.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 211, 19.8.2008, s. 77 – 81, spravodajca: pán Moreno Preciado: „Sloboda združovania v krajinách stredomorskej oblasti“, a bod 3.13 tohto stanoviska.

1.8 Výbor navrhuje, aby sa osobitná pozornosť venovala nasledujúcim zlepšeniam s cieľom umožniť **účinnnejšie prerozdeliť podporu z verejných a súkromných zdrojov**:

- Vzhľadom na to, že krajiny, ktoré najviac potrebujú pomoc, sú často zároveň krajinami, v ktorých vládne najväčšia korupcia, treba venovať osobitnú pozornosť protikorupčným opatreniam a v prípade poskytovania rozpočtovej podpory by neštátne subjekty, sociálni partneri a združenia pôsobiace v oblasti ľudských práv a európske siete mali byť požiadaní o konzultáciu a zapojení do stanovovania priorit, monitorovania atď.
- Sektorové otázky by mali byť v centre strategického prehodnotenia cieľov pomoci, pričom by mali byť podľa výboru prvoradé miléniové rozvojové ciele. Osobitný dôraz treba klásť na sociálne sektory, oblasti ako vzdelávanie vrátane ďalšieho odborného vzdelávania, zdravotníctvo, rozvoj NIKT a prístup k nim, práva osôb so zdravotným postihnutím, ľudské práva a pracovné právo, všetky práva žien týkajúce sa ich pracovného a súkromného života, ako aj ich účasti na verejnom dianí.
- Štátna pomoc je i naďalej dôležitá a nevyhnutná pre rozvoj príslušných krajín. V záujme lepšej koordinácie priamej pomoci členských štátov a pomoci zo strany EÚ by sa však v rámci procesu koordinácie mala zohľadniť aj pomoc od MVO a súkromného sektora, pre ktorú by mali platiť tie isté zásady z hľadiska zosúladenia cieľov s účtovníctvom.
- Výbor znepokojuje klesajúca tendencia oficiálnej rozvojovej pomoci väčšiny členských štátov a zdôrazňuje, že je potrebné do rozhodovania v rozsiahlejšej miere zapojiť občiansku spoločnosť.

1.9 Výbor sa domnieva, že **Komisia by mala čo najviac posilniť priame zapojenie európskej občianskej spoločnosti a krajín, ktoré sú príjemcami podpory**, s cieľom vytvoriť partnerstvo, ktorého snahou by bolo kladne vplývať na ľudské práva, bojovať proti korupcii, znížiť riziko neúčinnnej pomoci a sociálnych problémov.

1.10 Členské štáty by sa mali prinútiť skoordinať svoju pomoc v rámci Spoločenstva. V kontexte hospodárskej krízy, ktorá má pre EÚ vážne následky, by sa európskym daňovým poplatníkom mala poskytnúť lepšia osveta, pokiaľ ide o ciele pomoci, mali by byť o nich informovaní, mali by mať možnosť vyjadriť sa k týmto cieľom, a aby ich mohli lepšie podporovať, mali by mať k dispozícii potrebné informácie, ktoré by im boli poskytnuté prostredníctvom školení určených širokej verejnosti a dobrovoľníkom i profesionálom z organizácií občianskej spoločnosti.

1.11 EÚ by takisto mohla podstatne zlepšiť efektívnosť svojej pomoci vďaka hodnoteniam vplyvu dohôd o hospodárskom partnerstve, o pridružení alebo o voľnom obchode na hospodárstvo, priemysel a poľnohospodárstvo pred uzavretím takýchto dohôd a počas ich monitorovania.

2. Úvod

2.1 Komisia predložila tieto dva návrhy v nadväznosti na svoju zelenú knihu nazvanú „Rozvojová politika EÚ na podporu inkluzívneho rastu a udržateľného rozvoja – Zvyšovanie dosahu rozvojovej spolupráce EÚ“ z 10. novembra 2010 (COM(2010) 629 final).

2.2 Čakajú nás nové celosvetové výzvy, blíži sa rok 2015, ktorý je termínom na dosiahnutie miléniových rozvojových cieľov, a prípravy nového viacročného finančného rámca sú v plnom prúde. EÚ musí preto zvoliť správnu kombináciu politík, nástrojov a zdrojov, ktorá jej v kontexte udržateľného rozvoja umožní účinne bojovať proti chudobe. Komisia navrhuje program zmien, ktorý v rámci tohto boja posilní solidaritu Európy s rozvojovými štátmi vo svete.

2.3 EÚ už vynaložila značné úsilie na zníženie chudoby, a najmä na podporu dosiahnutia miléniových rozvojových cieľov. Napriek tomu v mnohých častiach sveta pretrvávajú extrémna chudoba. Ľudové hnutia v severnej Afrike a na Blízkom východe medzičasom zdôraznili skutočnosť, že je dôležité dosiahnuť výrazný pokrok pri plnení miléniových rozvojových cieľov. Podľa názoru Európskej komisie rozvojová politika EÚ musí zohľadniť prehĺbujúce sa rozdiely medzi rozvojovými štátmi. EÚ má takisto príležitosť užšie spolupracovať so súkromným sektorom, nadáciami, organizáciami občianskej spoločnosti a miestnymi a regionálnymi orgánmi, ktoré sú dôležitými aktérmi rozvoja. EÚ a jej členské štáty by mali vystupovať a konať jednotne, aby dosiahli lepšie výsledky a viac zviditeľnili EÚ.

2.4 Vzhľadom na súčasnú hospodársku a rozpočtovú situáciu je nevyhnutné dbať na to, aby pomoc bola vynaložená účinne, prinášala čo najlepšie výsledky a bola využitá spôsobom, ktorý zaisť mobilizáciu ďalších prostriedkov na financovanie rozvoja.

2.5 Rozvojové stratégie partnerských štátov budú aj naďalej tvoriť rámec rozvojovej spolupráce EÚ v súlade so zásadami zodpovednosti a partnerstva. EÚ sa usiluje o väčšiu mieru vzájomnej angažovanosti s partnerskými krajinami vrátane vzájomnej zodpovednosti za výsledky. Dialóg na úrovni štátov, ktorý sa bude uskutočňovať v koordinovanom rámci darcov, by mal presne určiť, kde a ako EÚ zasiahne. Bude sa presadzovať aj účinnejšia spolupráca v rámci multilaterálneho systému.

2.6 Okrem toho Komisia prijala 7. decembra 2011 návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje nástroj financovania rozvojovej spolupráce⁽²⁾, v ktorom formálne zakotvila usmernenia navrhované v zelenej knihe a dvoch oznámeniach, ktoré sú predmetom tohto stanoviska.

⁽²⁾ COM(2011) 840 final, 7. 12. 2011, SEC (2011) 1469 a 1470.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Výbor pripomína, že vo svojich predchádzajúcich stanoviskách vyslovil viacero pripomienok, ktoré sú stále aktuálne. Ide najmä o tieto stanoviská:

— „Nástroj financovania rozvojovej spolupráce EÚ“⁽³⁾

— „Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva“⁽⁴⁾, v ktorom výbor vyzýval „inštitúcie, aby preskúmali úlohu občianskej spoločnosti v rámci vonkajšej politiky Únie týkajúcej sa ľudských práv a možnosť jej priamejšieho zapojenia do tvorby a realizácie takejto politiky. S organizovanou občianskou spoločnosťou sa musí pred navrhnutím textu akéhokoľvek strategického dokumentu vrátane dokumentov jednotlivých tretích krajinách (dokumentov o stratégií krajiny) systematicky konzultovať.“

3.2 Výbor by chcel podporiť najmä ciele v oblasti ľudských práv, konkrétne v súvislosti s prácou, rovnosťou medzi ženami a mužmi, pri ochrane a presadzovaní práv detí, vrátane boja za odstránenie detskej práce a nelegálnej práce bez sociálnej ochrany (Dôstojná práca a dohovory MOP).

3.3 Hoci Komisia podporuje snahu o dosiahnutie miléniového rozvojového cieľa č. 1 (odstránenie extrémnej chudoby), výbor konštatuje, že ostatným cieľom sa nepripisuje dostatočný význam, hoci ich plnenie je navzájom prepojené. Napríklad keby sa dosiahol cieľ č. 7, zabezpečiť pre ľudí udržateľné životné prostredie, pomohlo by to znížiť mieru chudoby.

3.4 Výbor zdôrazňuje, že v rámci rozvojovej spolupráce je nevyhnutné vyčleniť osobitné finančné prostriedky na otázky spojené s rovnosťou medzi ženami a mužmi (miléniový rozvojový cieľ č. 3). Predovšetkým ľutuje, že chýbajú informácie a údaje, ako aj systematický dohľad, a preto je veľmi ťažké zistiť čokoľvek o vplyve, či už pozitívnom alebo negatívnom, na situáciu z hľadiska rovnosti medzi ženami a mužmi. Táto skutočnosť značne obmedzuje možnosti prijímať politické opatrenia na základe poznatkov a navrhovať stratégie a kroky, ktoré môžu pomôcť zredukovať rozdiely. Aby mohli byť otázky spojené s rovnosťou medzi ženami a mužmi účinne zohľadnené vo všetkých oblastiach politiky, musí sa to prejavovať v praxi a podporiť vyčlenením primeraných finančných prostriedkov a dotácií, inak hrozí, že toto predsavzatie zostane len prázdny slovom, v prospech ostatných cieľov, ktoré sú zdanlivo naliehavejšie⁽⁵⁾.

(3) Stanovisko EHSV na tému „Nástroj financovania rozvojovej spolupráce EÚ: úloha organizovanej občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov“, Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, spravodajca: pán Iuliano.

(4) Stanovisko EHSV na tému „Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva (EIDHR)“, Ú. v. EÚ C 182, 4.8.2009, spravodajca: pán Iuliano.

(5) Správa Výboru Európskeho parlamentu pre práva žien na tému „Multiannual Framework 2014-2020 – Assessing Gender relevance of EU External Actions“.

3.5 Pokiaľ ide o decentralizáciu a dôveru, ktorá bola vložená do rúk predstaviteľom EÚ, EHSV prostredníctvom svojich kontaktných skupín, monitorovacích skupín a účasti na stretnutiach EÚ za okrúhlym stolom (India, Brazília, AKT atď.), ako aj na úsilí zameranom na oblasť Stredozemného mora a východných susedov, na každej zo svojich služobných ciest stretol európske delegácie. Výbor sa domnieva, že podpora zo strany európskych delegácií by mala smerovať aj k európskym organizáciám občianskej spoločnosti, ktoré sú prítomné v teréne, a že by sa tým zlepšila zrozumiteľnosť európskej pomoci.

3.6 EHSV súhlasí s cieľmi uvedenými v predložených návrhoch, zároveň však predkladá niekoľko návrhov, pokiaľ ide o nástroj „rozpočtovej podpory“, keďže tento nástroj nemá dostatočnú podporu širokej verejnosti. Odporúčania organizácií občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov a ostatných subjektov by mali byť väčšmi zohľadnené pri koncipovaní a monitorovaní programov: demokracia, transparentnosť, sledovateľnosť využitia prostriedkov v snahe bojovať proti plytvaniu, korupcia, daňové úniky, zneužitie moci a politickej, policajnej alebo vojenskej autority⁽⁶⁾ a iné.

3.7 V prvom rade je nevyhnutné vykonať dôsledné vyhodnotenie, aby sa o osem rokov (finančný výhľad 2014 – 2020) nedospelo opäť ku konštatovaniu, že Komisia síce správne zhodnotila, že výsledky sú neuspokojivé, a pokúsila sa zlepšiť situáciu tým, že zohľadnila aj úlohy, ktoré priniesla nová zmluva, ale napokon aj tak robila to isté čo doteraz: vykonávala konzultácie ex post, posilnila kontrolu tým, že sa zamerala na prílišné podrobnosti, a neposilnila ľudské zdroje, ani neoverila vhodnosť kontrolovaných cieľov, organizovaných sietí alebo jednotlivcov. Podpora by mala byť prioritne poskytnutá najzraniteľnejším skupinám spoločnosti, ktoré majú problémy s prístupom, vrátane obyvateľstva vo vidieckych oblastiach a najvzdialenejších regiónoch.

3.8 Tým, že sa uprednostňujú najväčší hospodárski aktéri na jednej i na druhej strane systému podpory (darcovia / príjemcovia), dáva sa prednosť zdaniu efektívnosti na úkor udržateľného investovania do ľudí.

3.9 Pri posudzovaní cieľov pomoci by Komisia mala mať jasno v tom – a mala by sa jasne vyjadriť – do akej miery je jej program pomoci v súlade s jej cieľmi rokovani v súvislosti s dohodami o hospodárskom partnerstve (EPA) a dohodami o voľnom obchode (FTA) a ako sa od nich líši. Nejasnosť v tejto otázke vedie nielen k zmätku a nedorozumeniu, ale môže viesť aj k neuznaniu toho, že až doposiaľ oficiálna rozvojová pomoc dostatočne nestimulovala plnenie miléniových cieľov, keďže ciele pomoci neboli v súlade s ostatnou vonkajšou politikou EÚ, najmä v oblasti obchodu.

(6) Stanovisko EHSV na tému „Regionálna integrácia pre rozvoj v krajinách AKT“, Ú. v. EÚ C 317, 23.12.2009, s. 126 – 131, spravodajca: pán Dantin a pomocný spravodajca: pán Jahier.

3.10 EÚ by teda mohla lepšie a viac stimulovať rozvoj inkluzívneho rastu zameraného na prechod na ekologické hospodárstvo s dôrazom na ľudský rozvoj, deľbu a prenos potrebných poznatkov a technológií, zlepšiť účinnosť svojej pomoci vďaka hodnoteniu vplyvu dohôd, ktoré uzatvára v oblasti hospodárstva, a zefektívniť *Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva* (7).

3.11 Treba pripomenúť, že cieľ 0,7 % HND členských štátov stanovený v Parížskej deklarácii zostáva cieľom z hľadiska objemu, ale viaceré členské štáty si už pred finančnou krízou v roku 2008 osvojili slogan „menšia, ale kvalitnejšia pomoc“ (Monterrey 2002, Johannesburg 2002). Všetky členské štáty sa podieľajú na európskych a medzinárodných programoch pomoci, ale postupom času sú zo sľubovaného prínosu, či už z hľadiska hospodárstva alebo ochrany životného prostredia, vylúčené rozsiahle zložky spoločnosti. Je preto nevyhnutné, aby sa v oblasti poskytovania pomoci, rovnako ako v hospodárskej sfére obnovila dôvera medzi občianskou spoločnosťou a jej vedúcimi politickými a hospodárskymi predstaviteľmi tak na severe, ako i na juhu.

3.12 Členské štáty a Európska komisia sa v záujme poskytovania koordinovanej a účinnej pomoci musia spoločne usilovať zblížiť vytýčené ciele. Európske inštitúcie sú príliš mlčanlivé, pokiaľ ide o konkrétne záujmy jednotlivých členských štátov, ktoré sa podieľajú na poskytovaní pomoci. Vlády krajín, ktoré pomoc dostávajú, tak mohli využiť vo svoj prospech často odlišné hospodárske záujmy členských štátov EÚ a ťažiť z rivality a konkurencie, ktorá existuje medzi spôsobmi financovania pomoci a medzi kontinentmi (EÚ, G20, OECD atď.).

3.13 Je nevyhnutné zaviesť opatrenia, ktoré podpora budovanie demokracie. Mali by sme sa neustále usilovať o rovnováhu medzi konzultáciami so sociálnymi partnermi a konzultáciami s ostatnými organizáciami občianskej spoločnosti, aby sa dosiahol pozitívny ohlas a splnili tematické ciele.

3.14 Nemôžeme uvažovať, ako keby EÚ nezasiahli sociálne dôsledky finančnej krízy, ktorá sa rozšírila na hospodársku, rozpočtovú, sociálnu a politickú oblasť. EÚ musí prostredníctvom svojej pomoci a spolupráce v oblasti rozvoja podnecovať znižovanie spotreby surovín, uľahčovať transfer technológií a podporovať spracovateľské odvetvia v krajinách, ktoré sú čistými vývozcami prírodných zdrojov, v snahe znížiť svoj dosah na životné prostredie a pomôcť zmierniť účinky klimatických zmien.

Podnikateľské prostredie, regionálna integrácia a svetové trhy

3.15 V tomto kontexte výsledky konferencie v Pusane neukázali, že by EÚ mala nejaké konkrétne alebo pevné presvedčenie, pokiaľ ide o podporu transferu technológií, zlepšenie bývania vzhľadom na klimatické zmeny či posilnenie verejných služieb. Treba priznať, že jej snahy zakrýva záplava sponzorstiev a súkromných dotácií zastupujúcich mnohonárodné alebo nadnárodné hospodárske záujmy (čo je vítané

ako znak silnej zaangažovanosti súkromného sektora v oblasti rozvoja), a to i napriek tomu, že jej podiel a jej príspevok z verejných zdrojov stále predstavujú približne polovicu oficiálnej rozvojovej pomoci.

3.16 Z medzinárodného hľadiska niektoré veľké podniky pôsobiace najmä v sektore infraštruktúry, stavebníctva, vody, agropotravinárskom sektore, energetike atď. poskytujú vládam, ktoré sú príjemcami pomoci, štúdie uskutočniteľnosti, ktorých cieľom je presvedčiť budúcich sponzorov a využiť povinnosť členských štátov rešpektovať základné práva a uplatňovať ich v praxi prostredníctvom toho, že sa im odporučí, aby podnikli rozsiahle práce. Stalo sa však, že členovia miestnych alebo národných vlád prostriedky získané v rámci tejto pomoci investovali na finančných trhoch, a nie vždy boli tieto prostriedky využité na realizáciu projektov, na ktoré boli pôvodne určené, keďže sa presmerovali späť na európske burzy a potom „do bezpečia“ súkromných účtov.

3.17 Výbor preto schvaľuje ciele boja proti daňovým únikom a korupcii, ktoré sa musia vzťahovať aj na boj proti praniu špinavých peňazí pochádzajúcich zo zločineckých aktivít alebo daňových únikov, nelegálnej alebo nútenej práce alebo práce detí. EÚ by mohla takto lepšie dosiahnuť cieľ skoordinaovať sa s ostatnými darcami.

3.18 EÚ musí teda rozhodne nabádať členské štáty, aby zvýšili svoj príspevok, ale koordinovaným a integrovaným spôsobom, aby konzultovali primeranosť týchto cieľov s občianskou spoločnosťou vo svojej krajine v snahe presvedčiť členské štáty, že rozvojová pomoc nie je len otázkou imidžu a podielov na trhu, a podporovať a presadzovať dialóg medzi rôznymi organizáciami občianskej spoločnosti, sociálnymi partnermi, členskými štátmi s účasťou miestnych a regionálnych orgánov, a to v rámci EÚ, ako aj mimo nej.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Na fóre v Accre v septembri 2010 bola vyjadrená podpora organizáciám občianskej spoločnosti. V nadväznosti na to prijali tieto organizácie „Istanbulské zásady“ v záujme efektívneho rozvoja, ktoré sú výsledkom dlhého procesu konzultácií uskutočnených vo viac než 70 krajinách a sektoroch. Tieto zásady predstavujú základ medzinárodného rámca pre efektívny rozvoj, ktorý bol prijatý v júni 2011 a stanovuje kritériá, ako vykladať a zosúladiť postupy organizácií občianskej spoločnosti na základe Istanbulských zásad a prispôbiť ich miestnym a sektorovým špecifikám. V tejto súvislosti Komisia požiadala výbor o vypracovanie prieskumného stanoviska

(7) Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

s cieľom definovať, akým spôsobom by sa v rámci štruktúrovaného dialógu občianska spoločnosť mohla podieľať na rozvojovej politike a politike rozvojovej spolupráce⁽⁸⁾.

4.2 Výbor prikladá veľký význam kontextu príprav konferencie OSN o trvalo udržateľnom rozvoji, ktorá sa uskutočnila v júni 2012 v Riu de Janeiro.

4.3 Pripomína v tejto súvislosti závery a odporúčania vyslovené v stanovisku EHSV na tému „Rio+20: Na ceste k ekologickému hospodárstvu a lepšiemu riadeniu – Príspevok európskej organizovanej občianskej spoločnosti“⁽⁹⁾, ako aj posolstvo obsiahnuté v aktuálnom doplnujúcom stanovisku na tému „Postoj EHSV k príprave konferencie OSN o udržateľnom rozvoji (Rio+20)“⁽¹⁰⁾.

4.4 Na konferencii OSN Rio+20 sa svetoví lídri musia zaviazat' ku konkrétnemu akčnému plánu, ktorý povedie ku kontrole plnenia miléniových cieľov, k udržateľnému rozvoju a odstráneniu chudoby (cieľ 1), s ohľadom na obmedzené možnosti našej planéty.

4.5 EHSV zdôrazňuje, že najvyššími prioritami programu konferencie Rio+20 musí byť odstrániť chudobu a zabezpečiť, aby mali všetci prístup k dostatočnému množstvu potravín, pitnej vode a udržateľnej energii. Podpora miestneho poľnohospodárstva, ktoré nepoškodzuje životné prostredie, v rozvojových krajinách zohráva dôležitú úlohu v boji proti chudobe a zlepšovaní potravinovej bezpečnosti a je hnacou silou rozvoja hospodársky prosperujúcich vidieckych oblastí.

4.6 Pokiaľ ide o súkromný sektor, v mnohých partnerských krajinách by bolo treba podporiť uznanie sociálnych partnerov (organizácií zamestnávateľov a pracovníkov) a sociálneho dialógu. Sociálny dialóg je nevyhnutný v snahe zaistiť širokú demokratickú podporu cieľov hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja, ako odporúča UNDP a UNEP (prechod na ekologické hospodárstvo), zabezpečiť dodržiavanie základných pracovných noriem a presadzovať sociálnu spravodlivosť. Prostredníctvom dialógu a sociálnej spravodlivosti sa zástupcovia zamestnávateľov a pracovníkov podieľajú na definovaní účinných stratégií sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, lepšie predchádzajú konfliktom a posilňujú sociálnu stabilitu.

4.7 Prostredníctvom nabádania na rozsiahle uplatňovanie zásad sociálnej zodpovednosti podnikov a podobných iniciatív treba zabezpečiť, aby všetci zúčastnení aktéri súkromného sektora uplatňovali pracovné normy stanovené v dohovoroch MOP a kontrolované monitorovacím systémom, ktorý zaviedla MOP. Najmä nadnárodné podniky, predovšetkým keď v určitom štádiu svojho rozvoja dostávajú súčasne štátnu pomoc, musia podniknúť aktívne kroky s cieľom dodržiavať hlavné zásady týkajúce sa podnikov a ľudských práv v súlade s referenčným

rámcom OSN „chrániť, rešpektovať a naprávať“, tripartitným vyhlásením MOP o nadnárodných spoločnostiach a sociálnej politike, usmerneniami OECD pre nadnárodné spoločnosti a svetovým paktom podnikov (Global Compact) OSN. Takisto majú možnosť využiť osvedčené postupy v oblasti presadzovania základných pracovných noriem v celom výrobnom reťazci, ktoré vzišli zo spolupráce medzi IFC (Svetová banka) a MOP.

4.8 Podpora súkromného sektora môže byť prínosom pre rozvoj, ale oficiálna rozvojová pomoc by sa nemala využívať na poistenie rizík súkromného sektora alebo nahrádzať verejné služby. Pokiaľ ide o verejno-súkromné partnerstvá, musia vychádzať z podrobnej analýzy dlhodobých reálnych potrieb a umožňovať a zaručovať spravodlivé rozdelenie rizika pre danú komunitu, prístupnosť, finančnú dostupnosť a environmentálnu udržateľnosť vyrábaného tovaru a poskytovaných služieb. Okrem toho musia skutočne rešpektovať mnohostranný prístup a neslúžiť ako nástroj na privatizáciu verejných služieb tam, kde existujú, sú efektívne alebo sa môžu zlepšiť.

4.9 Podniky a organizácie sociálneho hospodárstva (vrátane družstiev) sú dôležitými aktérmi udržateľného rozvoja krajín, ktorým je určená pomoc, a preto s nimi treba konzultovať, zapojiť ich do určovania cieľov a podporovať ich činnosť, aby sa mohol rozvinúť potenciál, ktorý majú v rámci poskytovania a využívania pomoci.

4.10 V mnohých krajinách v Afrike, Ázii a Latinskej Amerike, ktoré odteraz spadajú do kategórie „krajín so stredne veľkými príjmami“, chudoba ešte ani zďaleka nevmizla, keďže priepasť medzi bohatými a chudobnými neustále narastá. V krajinách so stredne veľkými príjmami ešte stále žije 75 % chudobného obyvateľstva. Znamená to, že cieľ vybudovať demokratickú a spravodlivú spoločnosť so silnými sociálnymi partnermi zostáva pre programy zamerané na konkrétne zemepisné oblasti stále aktuálny.

4.11 V každom prípade všetky rozvojové krajiny by mali byť i naďalej oprávnené získať pomoc z tematických programov, ktoré by sa preto mali posilniť. V tejto súvislosti by sa zámer sústrediť sa v každej krajine najviac na tri oblasti mal prehodnotiť, po dohode s vládami štátov, ktorým sa poskytuje pomoc, ako aj so súkromnými hospodárskymi a sociálnymi subjektmi a ostatnými organizáciami občianskej spoločnosti.

4.12 Politické rozhodnutie postupne prestať podporovať „najbohatšie rozvojové krajiny“ musí preto vychádzať z primeraných ukazovateľov OSN odrážajúcich ľudský a sociálny rozvoj a musí sa uskutočniť v rámci medzinárodného konsenzu OECD, aby sa znížili vnútorné rozdiely.

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV na tému „Zapájanie občianskej spoločnosti do rozvojovej politiky a do rozvojovej spolupráce EÚ“, Ú. v. C 181, 21.6.2012, 28.

⁽⁹⁾ Ú. v. C 376, 2.12.2011, s. 102.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. C 143, 22.5.2012, s. 39.

4.13 Výbor podporuje cieľ posilniť váhu a legitímnosť vnútroštátnych aktérov zapojených do rozpočtového postupu v partnerských krajinách a domnieva sa, že zverejňovanie faktických a overiteľných informácií o operáciách rozpočtovej podpory, ak je efektívne, môže umožniť výrazný pokrok pri realizácii cieľov pomoci a miléniových cieľov. Podporuje preto úsilie, ktoré Komisia vyvíja v tomto smere.

V Bruseli 24. mája 2012

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

PRÍLOHA

k Stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Tieto pozmeňovacie návrhy, ktoré získali viac ako štvrtinu odovzdaných hlasov, boli zamietnuté:

Pozmeňovací návrh 14: bod 3.16

„Z medzinárodného hľadiska financie veľkých podnikov (pôsobiacich najmä v sektore infraštruktúry, stavebníctva, vody, agropotravinárskom sektore, energetike atď.)⁽¹⁾ v prívejkej miere závisia od oficiálnej rozvojovej pomoci. Vopred vypracované štúdie uskutočniteľnosti dodané vládam, ktoré sú príjemcami pomoci, majú za cieľ presvedčiť budúcich sponzorov a využiť povinnosť členských štátov rešpektovať základné práva a uplatňovať ich v praxi prostredníctvom toho, že sa im odporučí, aby podnikli rozsiahle práce. Stalo sa však, že členovia miestnych alebo národných vlád prostriedky získané v rámci tejto pomoci investovali na finančných trhoch, a nie vždy boli tieto prostriedky využité na realizáciu projektov, na ktoré boli pôvodne určené, keďže sa presmerovali späť na európske burzy a potom „do bezpečia“ súkromných účtov.“

Zdôvodnenie

Tento bod nie je jasný a/alebo nie je hodnotným prínosom pre stanovisko. Posledná veta neopisuje všeobecný problém, ale individuálny trestný čin jednej alebo viacerých osôb, a jej prínos je viac než nejasný.

Hlasovanie

za: 57
proti: 137
zdržali sa: 29

Pozmeňovací návrh 10: bod 4.8

„Podpora súkromného sektora je dôležitým faktorom podpory môže byť prínosom pre rozvoja, ale oficiálna rozvojová pomoc by sa nemala využívať na poistenie rizík súkromného sektora alebo nahrádzať verejné služby. Pokiaľ ide o verejno-súkromné partnerstvá, musia vychádzať z podrobnej analýzy dlhodobých reálnych potrieb a umožňovať a zaručovať spravodlivé rozdelenie rizika pre danú komunitu, prístupnosť, finančnú dostupnosť a environmentálnu udržateľnosť vyrábaného tovaru a poskytovaných služieb. Okrem toho musia skutočne rešpektovať mnohostranný prístup a neslúžiť ako nástroj na privatizáciu verejných služieb tam, kde existujú, sú efektívne alebo sa môžu zlepšiť.“

Zdôvodnenie

Pre zachovanie vyváženého prístupu.

Hlasovanie

za: 96
proti: 126
zdržali sa: 11

⁽¹⁾ Po reformu kritérií výberu SB a EIB a napriek rozbehnutým reformám ešte aj dnes.